

202211213.027.0002

Ministerie van Justitie en Veiligheid t.a.v. directie Wetgeving Postbus 20301, 2500 EH Den Haag	Consultatie Herimplementatie Europees strafrecht
Stichting Uitbanning Genocide KvK-nummer: 78724120 E-mail:	

1
09-12-2022

Hoogedelgestrenge Heer/Vrouwe, Excellentie!

De Stichting Uitbanning Genocide heeft kennis genomen van het voorstel van wet Herimplementatie Europees strafrecht.¹ Zij heeft aanleiding gevonden om op dit voorstel van wet te reageren.

De Stichting Uitbanning Genocide heeft tevens kennis genomen van het voorstel van wet in Kamerdossier 30579.² Omdat er sprake is van sterk overlappende, gefragmenteerde, voorstellen van wet die beide zien op de implementatie van het «Kaderbesluit 2008/913/JBZ van de Raad van 28 november 2008 betreffende de bestrijding van bepaalde vormen en uitingen van racisme en vreemdelingenhaat door middel van het strafrecht» heeft de Stichting Uitbanning Genocide aanleiding gevonden om beide voorstellen van wet integraal te bespreken.

1. Huidige wetgeving en jurisprudentie 137c en 137d Sr

1.1. De definitie van het begrip «ras»

In Nederland is het legaliteitsbeginsel (*nullum crimen sine lege*) neergelegd in artikel 1, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht (onderstreping toegevoegd):

Geen feit is strafbaar dan uit kracht van een daaraan voorafgegane wettelijke strafbepaling.

Naar opvatting van de Stichting Uitbanning Genocide is de vaste jurisprudentie ten aanzien van artikel 137c en 137d van het Wetboek van Strafrecht hiermee in strijd. Zie de 'Minder Marokkanen' zaak van de heer Wilders:³

Het begrip 'ras' in de zin van de artikelen 137c en 137d Sr

Het hof stelt ten aanzien van het begrip 'ras' in de zin van de artikelen 137c en 137d Sr het volgende voorop.

De huidige artikelen 137c en 137d Sr zijn ingevoerd bij Wet van 18 februari 1971 (Stb. 1971, 96) ter uitvoering van het Internationaal Verdrag van New York van 7 maart 1966 inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie (hierna: IVUR). In het ontwerp van die wet wordt 'ras' niet nader omschreven, maar uit de Memorie van Toelichting blijkt dat dit begrip moet worden uitgelegd naar de kennelijke strekking van artikel 1, eerste lid, van het IVUR (52). In dat artikel worden naast 'ras' ook genoemd huidskleur, afkomst of nationale of etnische afstamming (53). De in het Nederlands strafrecht geïmplementeerde bepalingen beogen geen wetenschappelijke definitie te geven van 'ras', maar laten het aan de rechter over om dat begrip op voornoemde grondslag nader in te vullen (54).

De jurisprudentie die na de invoering van de artikelen 137c en 137d Sr is ontwikkeld maakt duidelijk dat bij de uitleg van deze artikelen het wetenschappelijke begrip 'ras' in biologisch-genetische zin geen rol van betekenis speelt (55). De ruime uitleg van het begrip 'ras', zoals die naar voren komt uit de Memorie van Toelichting, onder verwijzing naar artikel 1 van het IVUR, wordt in de jurisprudentie gevolgd. Daarmee valt naast ras derhalve ook huidskleur, afkomst

¹ Wijziging van de Overleveringswet en het Wetboek van Strafrecht tot herimplementatie van onderdelen van het kaderbesluit 2002/584/JBZ betreffende het Europees aanhoudingsbevel en van onderdelen van het kaderbesluit 2008/913/JBZ betreffende de bestrijding van bepaalde vormen en uitingen van racisme en vreemdelingenhaat (herimplementatie Europees strafrecht)

² Voorstel van wet van het lid Huizinga-Heringa tot strafbaarstelling van het in de openbaarheid ontkennen, op grove wijze bagatelliseren, goedkeuren of rechtvaardigen van volkerenmoord en misdrijven tegen de menselijkheid met het oogmerk aan te zetten tot haat, discriminatie of geweld tegen persoon of goed van mensen wegens hun ras, hun godsdienst of levensovertuiging, hun geslacht of hun hetero- en homoseksuele gerichtheid, of terwijl het vermoeden bestaat of redelijkerwijs moet bestaan dat daarmee een groep mensen wegens hun ras, hun godsdienst of levensovertuiging of hun hetero- of homoseksuele gerichtheid worden beledigd (strafbaarstelling negationisme)

³ Gerechtshof Den Haag, uitspraak van 04-09-2020, ECLI:NL:GHDHA:2020:1606, r.o. 8.3

of nationale of etnische afstamming onder het begrip 'ras' als bedoeld in de artikelen 137c en 137d Sr (56). Dat kan dus ruimer zijn dan wat in het normale spraakgebruik onder 'ras' wordt verstaan.

Uitgaande van voormelde opvatting over het in de artikelen 137c en 137d Sr voorkomende woord 'ras' is het hof van oordeel dat de door verdachte gebruikte term 'Marokkanen' verwijst naar de in het IVUR opgenomen kenmerken 'afkomst', 'nationale afstamming' of 'etnische afstamming' en derhalve - anders dan de verdediging heeft betoogd - valt onder het begrip 'ras' als bedoeld in die artikelen. Het hof volgt daarmee niet het standpunt van de verdachte dat hij alleen maar heeft gesproken over personen met de Marokkaanse nationaliteit, als aanduiding van het staatsburgerschap van Marokko.

De wetgever overwoog in 1967-1968 dat de opsomming van het IVUR doelbewust niet was overgenomen, onder meer omdat de wetgever geen precieze definitie van «afstamming» kon of wilde geven:⁴

Overeenkomstig het verdrag moet in dit verband onder rassendiscriminatie worden verstaan achterstelling van mensen bij anderen wegens hun ras in het genot van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden. In artikel 1 van het verdrag worden naast „ras” ook genoemd: huidskleur, afkomst of nationale of etnische afstamming. Deze opsomming is in de bepalingen van het wetsontwerp niet overgenomen; er is volstaan met te spreken van „ras”. Dit is geschied, omdat de opsomming in het verdrag zich eerder leent voor een internationaal politiek document dan voor zich rechtstreeks tot burgers richtende bepalingen van nationale wetgeving. Aan een woord als „afkomst” b.v. kan een betekenis worden toegekend, die met de doelstelling van het verdrag en derhalve met die van dit wetsontwerp in generlei verband staat, b.v. maatschappelijk milieu of wettige, dan wel onwettige afstamming. Het woord „ras”, dat in het wetsontwerp niet nader wordt omschreven, zal naar de kennelijke strekking van de in artikel 1 van het verdrag gegeven opsomming moeten worden uitgelegd. Voor het overige verwijzen de ondergetekenden naar de toelichting op artikel 1, onderdeel B, van het wetsontwerp.

Curieus is dat, volgens de huidige jurisprudentie, de opsomming van het IVUR alsnog wordt gehanteerd als «rechtstreeks tot burgers richtende bepalingen van nationale wetgeving», namelijk in de uitleg van het begrip «ras» in de artikelen 137c en 137d van het Wetboek van Strafrecht. Doch zonder dat de burger, tot wie de bepalingen van de artikelen 137c en 137d van het Wetboek van Strafrecht zich richten, de betekenis van dit begrip in een «wettelijke strafbepaling» kan vinden. Het is eerder een - slecht vindbare - «verdragsrechtelijke strafbepaling».

De conclusie hiervan is dat burgers worden vervolgd en bestraft, zonder dat er aan het feit waarvoor zij worden vervolgd zonder dat daaraan een duidelijk kenbare wettelijke strafbepaling ten grondslag ligt: *nulla poena sine lege certa*. De burger kan niet volstaan met het enkel kennis nemen van de geldende wettelijke strafbepalingen, maar de burger moet kennelijk de betekenis van begrippen vinden door, via de kamerstukken van 1967-1968, een verdragsrechtelijke betekenis toe te kennen aan het begrip «ras» die anders is dan de letterlijke betekenis of het dagelijks gebruik daarvan.

Het is tekenend dat 50 jaar na de invoering van de Wet van 18 februari 1971 (Stb. 1971, 96) ter uitvoering van het Internationaal Verdrag van New York van 7 maart 1966 inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie er nog steeds wordt geprocedeerd over de betekenis van het begrip «ras».⁵

Dit had eenvoudig voorkomen kunnen worden door in een wettelijke strafbepaling, een duiding van het begrip ras te geven, zoals thans ook het begrip «discriminatie of discrimineren» in artikel 90quater van het Wetboek van Strafrecht is gedefinieerd. Thans is er eerder sprake van een «verdragsrechtelijke strafbepaling» dan van een wettelijke strafbepaling, daarmee heeft de wetgever het tegenovergestelde bereikt van dat de verdragsbepaling een «internationaal politiek document» is geworden dan van «zich rechtstreeks tot burgers richtende bepalingen van nationale wetgeving».

De Stichting Uitbanning Genocide hekelt de - dwaze - met het legaliteitsbeginsel in strijd zijnde overwegingen van de wetgever uit 1967-1968. De toenmalige wetgever heeft broddelwerk afgeleverd, althans het verdrag ondeugdelijk geïmplementeerd. De Stichting Uitbanning Genocide hekelt ook de (vaste jurisprudentie van de) Hoge Raad die in strijd met het legaliteitsbeginsel veroordelingen in stand heeft gelaten. (Kennelijk hecht de Hoge Raad meer aan de bedoelingen van de wetgever dan aan het legaliteitsbeginsel). Van het legaliteitsbeginsel mag slechts in uitzonderlijke gevallen worden afgeweken, zie artikel 7, tweede lid, EVRM:

⁴ Kamerstukken II 1967-1968, 9724, nr. 3, p. 4

⁵ Hoge Raad, uitspraak van 06-07-2021, ECLI:NL:HR:2021:1036, NJ 2021/355 m.nt. N. Keijzer 'minder Marokkanen'

Dit artikel staat niet in de weg aan de berechting en bestraffing van iemand, die schuldig is aan een handelen of nalaten, dat ten tijde van het handelen of nalaten, een misdrijf was overeenkomstig de algemene rechtsbeginselen die door de beschaaftde volken worden erkend.

Wettelijke strafbepalingen waarbij verdragsrechtelijke begrippen ondeugdelijk zijn geïmplementeerd vallen naar de stellige opvatting van de Stichting Uitbanning Genocide niet onder deze uitzonderingsbepaling en bieden deswege geen rechtvaardiging voor de schending van zowel het *nulla poena sine lege scripta*, het *nulla poena sine lege certa* als als het *nulla poena sine lege stricta* beginsel.

1.2. Aanbeveling tot wetgeving ten aanzien van het begrip «ras»

De vaste jurisprudentie kan eenvoudig in een wettelijke strafbepaling worden neergelegd door na artikel 90novies een artikel toe te voegen aan het Wetboek van Strafrecht dat kan luiden:

Onder ras wordt verstaan ras, huidskleur, afkomst of nationale of etnische afstamming.

Spiegelbeeldig kunnen de begrippen rechtstreeks worden neergelegd in de artikelen 137c tot en met 137g van het Wetboek van Strafrecht.

2. De voorliggende voorstellen van wet

2.1. Contrast met het voorstel van wet in Kamerdossier 30579

In het voorstel van wet in Kamerdossier 30579 wordt een artikel 137da aan het Wetboek van Strafrecht toegevoegd:

1. Hij die in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding, handelingen van volkerenmoord of misdrijven tegen de menselijkheid als bedoeld in de artikelen 6 en 7 van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof ontkent, op grove wijze bagatelliseert, goedkeurt of rechtvaardigt met het oogmerk aan te zetten tot haat tegen of discriminatie van mensen of gewelddadig optreden tegen persoon of goed van mensen wegens hun ras, hun godsdienst of levensovertuiging, hun geslacht of hun hetero- en homoseksuele gerichtheid, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie.
2. Met dezelfde straf wordt gestraft hij die in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding, handelingen van volkerenmoord of misdrijven tegen de menselijkheid als bedoeld in de artikelen 6 en 7 van het Statuut van Rome inzake van het Internationaal Strafhof ontkent, op grove wijze bagatelliseert, goedkeurt of rechtvaardigt, terwijl hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat hij daarmee een groep mensen wegens hun ras, hun godsdienst of levensovertuiging of hun hetero- of homoseksuele gerichtheid beledigt.
3. Indien deze feiten worden gepleegd door een persoon die daarvan een beroep of gewoonte maakt of door twee of meer verenigde personen wordt gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van de vierde categorie opgelegd.

Versus het voorstel van wet Herimplementatie Europees strafrecht:

Aan artikel 137c wordt een lid toegevoegd, dat luidt:

3. Onder het in het eerste lid omschreven feit wordt mede begrepen het in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding, opzettelijk beledigend uitlaten over een groep mensen als omschreven in het eerste lid, of een lid van die groep, door het vergoelijken, ontkennen of verregaand bagatelliseren van:
 - a. genocide, misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden in de zin van de artikelen 6, 7 en 8 van het Statuut van het Internationaal Strafhof; of
 - b. de in artikel 6 van het Handvest van het Internationale Militaire Tribunaal, gehecht aan het Verdrag van Londen van 8 augustus 1945 omschreven misdrijven.

In het voorstel van wet voor het derde lid van artikel 137c Sr is het element «handelingen van» niet langer opgenomen. Dit roept de vraag op of een hypothetische uitlating als «de Holocaust was een genocide maar er hebben nooit gaskamers bestaan», die onder het bereik van de delictsomschrijving valt.

Ook roept de definitie van groepsbelediging de vraag op of groepen die volledig zijn vernietigd nog wel beledigd kunnen worden in de zin van het voorgestelde artikel 137c, derde lid, Sr.

Bij de genocide op Haïti in 1814 werden de leden van de Franse nationale groep, inclusief degenen van gemengde afkomst, door de - niet oorspronkelijke - Afrikaanse ex-slaven volledig uitgemoord.

Een aantal scholars beschouwt ook het verdwijnen van de oorspronkelijke bevolking van Tasmanië als een genocide, hoewel aan het bestaan van *specific intent* getwijfeld kan worden, zijn door ziektes en oorlogen tussen 1803 en 1905 uiteindelijk alle raciale Tasmaniërs verdwenen.

Voor zover met de strafbaarstelling al zou zijn beoogd om geen temporele begrenzing aan te brengen (die de 19e eeuw uitsluit) brengt dit de complicatie met zich dat er van de Franse nationale groep wel nabestaanden zijn en van de raciale Tasmaniërs geen nabestaanden zijn en dat tevens alle slachtoffers zijn overleden. De focus op slachtoffers en nabestaanden kan in conflict komen met de morele en humaniserende grondslagen van het Genocideverdrag.

2.2. Aanbeveling ten aanzien van het toevoegen van «genocide»

De vertaling en implementatie van het Genocideverdrag, thans opgenomen in de Wet internationale misdrijven, heeft een veel betere omschrijving van de beschermde groepen: «nationale, ethnische, godsdienstige groep, dan wel een groep, behorende tot een bepaald ras».

De Stichting Uitbanning Genocide vreest, dat als het wetsvoorstel ongewijzigd zal worden overgenomen de slechte vertaling en omschrijving van de beschermde groepen ook de rechtsbescherming ten aanzien van genocide zal vertroebelen en verblinden

De Stichting Uitbanning Genocide doet dan ook de aanbeveling om ten aanzien van het voorgestelde derde lid van artikel 137c Sr de beschermde groepen aan te laten sluiten bij de groepen die zijn beschermd tegen de onderliggende internationale misdrijven. Ten aanzien van genocide zijn dat nationale, ethnische, godsdienstige en raciale groepen.

3. Propaganda voor genocide als alternatief voor uitbreiding van strafbaarheid

De Stichting Uitbanning Genocide wijst op de Travaux Préparatoires van het Genocideverdrag, in het bijzonder artikel III van de *Secretariat Draft* (UN Doc E/447):⁶

Article III

All forms of public propaganda tending by their systematic and hateful character to provoke genocide, or tending to make it appear as a necessary, legitimate or excusable act shall be punished.

Comments on Article III

This Article is not concerned with direct and public incitement to any act of genocide, which falls within Article II. In cases provided for by Article III, the author of the propaganda would not recommend the commission of genocide, but would carry on such general propaganda as would, if successful persuade those impressed by it to contemplate the commission of genocide in a favourable light.

Such propaganda is even more dangerous than direct incitement to commit genocide. Genocide cannot take place unless a certain state of mind has previously been created. The majority of people participating in genocide would be persons believing themselves to be honest citizens incapable of committing individual crimes for gain or in order to satisfy personal vengeance. They will be induced first to condone and later to commit genocide, because they will have been convinced that the existence of the human group designated as the victim of genocide is a very great evil, that this group represents error and perversion, that it imperils society, the nation, some religion, some political or social system, that it is an obstacle to progress, etc. . . . That is the philosophical and ideological preparation for genocide.

Such propaganda must be prohibited, but it must also be carefully defined. Political and social life is, in fact, composed of antagonisms and oppositions which often involve bitter and violent criticism, controversies and discussions. The various human groups of which society is composed often regard each other as rivals, antagonists, adversaries, or even enemies, and treat each other as such. There can be no question of prohibiting all criticism directed against a social group, even if this criticism is unjust, impassioned and excessive. The prohibition of genocide must not provide a pretext for any infringement of the freedom of opinion nor be used as a means of preventing abuse of polemical campaigns. During elections, for instance, opponents often use exaggerated language which, taken literally, might at times be interpreted as reflecting intentions of genocide, whereas the violence really only lies in the language.

⁶ <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/DER/NL4/701/92/PDF/NL470192.pdf?OpenElement#page=33>

Dit voorgestelde artikel III heeft de eindversie van het Genocideverdrag niet gehaald. Evenmin heeft de Nederlandse wetgever een dergelijke wettelijke strafbepaling aangenomen.

De Stichting Uitbanning Genocide meent eerbiedig dat strafbaarstelling van propaganda voor genocide op basis van een wettelijke strafbepaling zoals opgenomen in artikel III van Secretariat Draft (UN Doc E/447) strikt valt te verkiezen boven de huidige voorstellen van wet. Immers valt strafbaarstelling van propaganda voor genocide logisch en rationeel gezien in één te stellen met de doelstellingen van de strafbaarstelling van het plegen van genocide zelf. De voornaamste doelstelling is immers het voorkomen dat genocide zal worden gepleegd.

Van de voorliggende voorstellen van wet kan dit naar opvatting van de Stichting Uitbanning Genocide niet worden gesteld. Iemand die geheel op basis van inzichten en scepsis van feitelijke aard - al dan niet na eigen onderzoek - tot de conclusie komt dat een bepaalde genocide niet heeft plaatsgevonden stelt daarmee geenszins dat genocide «necessary, legitimate or excusable» is. Eerder kan het tegendeel worden geconcludeerd, door de ontkenning onderschrijft diegene - impliciet - juist dat genocide alles behalve «necessary, legitimate or excusable» is.

3.1. Propaganda versus negationisme

In Kamerdossier 30579 wordt in de Memorie van Toelichting opgemerkt:⁷

Wat het negationisme zo ernstig maakt is dat de uitingen daarvan (ontkenningen, het bagatelliseren, goedkeuren of rechtvaardigen) in de regel welbewust worden gedaan, terwijl men beter weet of beter had moeten weten. Men weet wel degelijk dat de ontkende misdrijven hebben plaatsgevonden, maar ze worden niettemin ontkend.

In Kamerdossier 30579⁸ wordt verwezen naar jurisprudentie van de Hoge Raad uit 1987.⁹ Deze jurisprudentie biedt echter weinig aanknopingspunten voor de logica en rationaliteit achter de rationaliteit achter de voorgestelde strafbaarstelling. De uitspraak meldt weliswaar dat het gaat om de verspreiding van een geschrift “Sechs Millionen Juden vergast-verbrannt?” waarover de verdachte heeft verklaard “Ik vind het een vrij onbenullig boekje, dat ik niet woord voor woord heb gelezen”. Er blijkt niet de uitspraak welke uitspraken in dit geschrift worden gedaan en welke feiten in dit geschrift worden ontkend en waarom deze beledigend zijn.

Voorts wordt verwezen naar Siegfried Verbeke en de organisatie Vrij Historisch Onderzoek (VHO), die onder meer via internet negationistische ideeën verspreidt. Van VHO is een website gevonden¹⁰, de content daarvan wordt gemigreerd naar een andere website. Op deze website staan artikelen, de Stichting Uitbanning Genocide heeft kennis genomen van een artikel over de Wannseeconferentie. In dit artikel wordt uiteengezet dat op de Wannseeconferentie dat Joodse mannen en vrouwen worden gescheiden en blootgesteld aan zware dwangarbeid:¹¹

Jews fit for work will be taken to these territories in large work gangs. Men and women will be segregated and made to construct roads, in the course of which the majority will doubtless succumb to natural wastage. The remaining Jews who survive, doubtless the toughest among them, will have to be dealt with accordingly, for, being a natural selection, they would, if released, be the germ cell for a new Jewish regeneration (see the experience of history).

Longerich writes that the term “natural wastage” in this passage means death on a massive scale as a result of inhumane working conditions. He writes that not only would those who survived forced labor be murdered in an unspecified manner, but the rest of the Jews not fit for work—in other words, the women and children—would not escape this mass murder. Longerich further states that the segregation of men and women was designed to prevent any future progeny.

Het gescheiden houden van mannen en vrouwen wordt reeds in 1944 door Raphael Lemkin, onder verwijzing naar het onderstaande citaat van Adolf Hitler, als een genocidale techniek omschrijven:¹²

⁷ Tweede Kamer, vergaderjaar 2005–2006, 30 579, nr. 3, p. 2

⁸ Tweede Kamer, vergaderjaar 2005–2006, 30 579, nr. 3, p. 4

⁹ HR 27 oktober 1987, ECLI:NL:HR:1987:AD0022, NJ 1988, 538.

¹⁰ VHO, *The World's largest website for Historical Revisionism!*, “Contents of www.vho.org will be slowly added to the CODOH website!” <https://www.vho.org/>

¹¹ “Wannsee: The Road to the Final Solution” <https://codoh.com/library/document/wannsee-the-road-to-the-final-solution/en/>

¹² Raphael Lemkin, *Axis Rule in Occupied Europe*, Washington: 1944, Chapter IX Genocide, p.86

And by “remove” I don't necessarily mean destroy; I shall simply take systematic measures to dam their great natural fertility. For example, I shall keep their men and women separated for years. Do you remember the falling birthrate of the world war? Why should we not do quite consciously and through a number of years what was at that time merely the inevitable consequence of the long war? There are many ways, systematical and comparatively painless, or at any rate bloodless, of causing undesirable races to die out.

Maatregelen treffen die de geboortes binnen een groep beperken zijn ook in het Genocideverdrag opgenomen als een vorm van genocide (artikel II onderdeel d).

Dergelijke zware dwangarbeid werd in de *Secretariat Draft* (UN Doc E/447) als “fysieke” genocide voorgesteld:

(b) *Subjection to conditions of life which, by lack of proper housing, clothing, food, hygiene and medical care, or excessive work or physical exertion, are likely to result in the debilitation or death of the individuals*

This is what may be termed “slow death”. In such cases, the intention of the author of genocide may be less clear. Obviously, if members of a group of human beings are placed in concentration camps where the annual death rate is thirty per cent to forty per cent, the intention to commit genocide is unquestionable. There may be borderline cases where a relatively high death rate might be ascribed to lack of attention, negligence or inhumanity, which, though highly reprehensible, would not constitute evidence of intention to commit genocide. At all events, there are such borderline cases which have to be dealt with on their own merits.

Deze vorm van genocide is onder de definitie van «[d]eliberately inflicting on the group conditions of life calculated to bring about its physical destruction in whole or in part» (artikel II onderdeel c) in het Genocideverdrag opgenomen.

De auteur (Longerich) verkeert echter in de kennelijke juridische misvatting dat dergelijke handelingen geen genocide constitueren en dat alleen grootschalig bloedvergieten en moord op industriële schaal dat wel doen:¹³

Nowhere in the Wannsee minutes is the genocide of Jews discussed or planned. There is no talk of establishing extermination camps or allocating financial resources and construction material to build the extermination camps. The Wannsee minutes never mention gas chambers, gas vans, shootings or any of the other similar genocidal claims made after the war.

De negationist Longerich staat geenszins alleen in deze onjuiste rechtsopvatting over genocide, ook veel Nederlandse rechters hebben dergelijke onjuiste rechtsopvattingen en schromen niet om daarmee uitspraak te doen.

Dit is een voorzienbaar en zeer ongewenst gevolg van de overmatige focus op het bestraffen van negationisme: de focus komt zeer zwaar te liggen op slechts enkele mogelijke manieren om genocide te plegen. En dan ook nog eens de meest evidente, en daardoor vrijwel nietszeggende, manieren van genocide. Namelijk alleen «[k]illing members of the group» (artikel II onderdeel a) op industriële schaal. Hierdoor raakt men steeds meer verblind, dit zal de Stichting Uitbanning Genocide in haar reactie nader uitwerken.

4. Genocide is geen eenduidig begrip

4.1. Temporele begrenzing is niet navolgbaar op basis van de voorgestelde wettelijke strafbepaling

Niet navolgbaar is waarom de verwijzing naar het Statuut van het Internationaal Strafhof in het wetsvoorstel is opgenomen. Het voorstel van wet zit uitermate ondoordacht in elkaar. Het Statuut van Rome is slechts van toepassing op feiten gepleegd na 01-07-2002 (artikel 11). Ook is de jurisdictie nog verder beperkt doordat het Statuut van Rome slechts bindend is ten aanzien van de Staten die partij zijn geworden. Zo zijn bijvoorbeeld de Verenigde Staten, Turkije, Oekraïne, Rusland, India en China geen partij.

In de gefragmenteerde wetsgeschiedenis werd onder meer gesproken over de Armeense genocide, de Holocaust en Srebrenica. Geen van deze genocides zou onder het bereik van de letter van de wet komen te vallen indien deze strikt wordt gehanteerd. Dit voorstel van wet lijkt schending van het *nulla poena sine lege stricta* beginsel door de strafrechter uit te lokken, immers lijkt beoogd dat naar analogie wordt geredeneerd, buiten de omvang van de

¹³ “Wannsee: The Road to the Final Solution” <https://codoh.com/library/document/wannsee-the-road-to-the-final-solution/en/>

werking en jurisdictie van de in de wetsbepaling opgenomen artikelen 6, 7 en 8 van het Statuut van het Internationaal Strafhof om.

Het voorgestelde derde lid van artikel 137c zet de deur wagenwijd open voor analoge interpretatie van «genocide, in de zin van artikel 6 van het Statuut van het Internationaal Strafhof». Dit ziet zowel op interpretatie in temporele zin als op genocide gepleegd in landen die geen partij zijn of waren bij het Statuut van Rome. Ook wordt door de analoge interpretatie van het begrip genocide niet duidelijk of bijvoorbeeld een veroordeling door “slechts” een nationale rechter valt onder genocide in evenbedoelde zin.

4.2. Verschillende rechtsopvattingen over genocide (de zaak Jorgic v. Germany)

Duitsland is in 1954 toegetreden tot het Genocideverdrag en kent sinds 1955 een wettelijke strafbepaling die gelijkkluidend is aan artikel 6 van het Statuut van Rome. Daarmee is deze wettelijke strafbepaling tevens gelijkkluidend aan de statutaire strafbepalingen die het ICTR en ICTY hanteerden. Toch legde de Duitse strafrechter het begrip genocide ruimer uit dan het ICTY, de wegens elf daden van het plegen van genocide (en dertig van moord) tot levenslang veroordeelde Jorgic procedeerde hierover door tot aan het EHRM:¹⁴

18. Furthermore, the court found that the applicant had acted with intent to commit genocide within the meaning of Article 220a of the Criminal Code. Referring to the views expressed by several legal writers, it stated that the “destruction of a group” within the meaning of Article 220a of the Criminal Code meant destruction of the group as a social unit in its distinctiveness and particularity and its feeling of belonging together (“*Zerstörung der Gruppe als sozialer Einheit in ihrer Besonderheit und Eigenart und ihrem Zusammengehörigkeitsgefühl*”); a biological-physical destruction was not necessary. It concluded that the applicant had therefore acted with intent to destroy the group of Muslims in the north of Bosnia, or at least in the Doboj region.

36. (...) At the time the applicant committed his acts in 1992, a majority of scholars took the view that genocidal “intent to destroy a group” under Article 220a of the Criminal Code had to be aimed at the physical-biological destruction of the protected group (see, for example, A. Eser in Schönke/Schröder, *Strafgesetzbuch – Kommentar*, 24th edition, Munich 1991, Article 220a, §§ 4-5 with further references). However, a considerable number of scholars were of the opinion that the notion of destruction of a group as such, in its literal meaning, was wider than a physical-biological extermination and also encompassed the destruction of a group as a social unit (see, in particular, H.-H. Jescheck, *Die internationale Genocidium-Konvention vom 9. Dezember 1948 und die Lehre vom Völkerstrafrecht*, ZStW 66 (1954), p. 213, and B. Jähnke in *Leipziger Kommentar, Strafgesetzbuch*, 10th edition, Berlin, New York 1989, Article 220a, §§ 4, 8 and 13).

Het ICTY kende een ruimere betekenis toe aan het *nullum crimen sine lege* beginsel toe dan het Bundesverfassungsgericht:¹⁵

580. The Trial Chamber is aware that it must interpret the Convention with due regard for the principle of *nullum crimen sine lege*. It therefore recognises that, despite recent developments, customary international law limits the definition of genocide to those acts seeking the physical or biological destruction of all or part of the group. Hence, an enterprise attacking only the cultural or sociological characteristics of a human group in order to annihilate these elements which give to that group its own identity distinct from the rest of the community would not fall under the definition of genocide. The Trial Chamber however points out that where there is physical or biological destruction there are often simultaneous attacks on the cultural and religious property and symbols of the targeted group as well, attacks which may legitimately be considered as evidence of an intent to physically destroy the group

Het gevolg van deze uiteenlopende jurisprudentie is dat volgens de hoogste Duitse rechter (en indirect het EHRM die de uitspraak heeft getoetst aan (universele) jurisdictie, legaliteit en voorzienbaarheid) genocide is gepleegd in de Doboj regio. Terwijl volgens de jurisprudentie van het ICTY een dergelijke conclusie niet mogelijk was op basis

¹⁴ EHRM, *Jorgic v. Germany*, judgment 12-10-2007, Application no. 74613/01

¹⁵ ICTY, *Prosecutor v. Krstić*, IT-98-33-T, judgment of 2 August 2001, §§ 577-80

van dezelfde feiten. Ook in zaken waarbij de meer moorden waren gepleegd kwam het ICTY “slechts” tot een veroordeling vanwege het plegen van *persecution*.¹⁶

4.3. Meerdere definities

De oorspronkelijke definitie van genocide die in 1944 is gegeven voor Raphael Lemkin¹⁷ wijkt op een aantal onderdelen af van de definitie die in het Genocideverdrag is opgenomen. Ook de definitie van genocide als *crime under international law*, Resolutie A/RES/96(I) is weer verschillend en omvat bijvoorbeeld politieke groepen.

Het voorstel van wet lijkt te zijn ingegeven door een verregaand versimpeld en onjuist beeld van de genuanceerde en uiteenlopende definities van genocide die in verschillende rechtssferen bestaan. Door het voorstel van wet als zodanig in stand te laten kan dit onjuiste beeld het publieke bewustzijn verder verblinden en vertroebelen.

5. Uitgangspunten van de regering zijn inconsistent

De Nederlandse regering hanteert ten aanzien van genocide een opvatting die enerzijds haar ruimere verplichtingen op basis van de Resoluties A/RES/96(I) en A/RES/180(II) miskent. Anderzijds zijn de uitgangspunten van de regering ten aanzien van genocide niet in lijn met het Genocideverdrag zelf. De regering geeft, op onbegrijpelijke grondslag, te veel gewicht aan de uitspraken van internationale gerechts- en strafhoven:¹⁸

Vraag 3

Wat is de reden dat Nederland de Holodomor (nog) niet als genocide heeft gedefinieerd?

Antwoord

Voor de Nederlandse regering zijn bij de erkenning van genocides uitspraken van internationale gerechts- en strafhoven, eenduidige conclusies volgend uit wetenschappelijk onderzoek en vaststellingen door de VN leidend. Hiervan is ten aanzien van de Holodomor geen sprake.

Tijdens de gebeurtenissen in 1932 en 1933 bestond de juridische norm ten aanzien van genocide nog niet.

Vraag 7 Antwoord

Voor de Nederlandse regering is de consensustekst van het Genocideverdrag die uiteindelijk werd aangenomen bepalend. De definitie uit het Genocideverdrag wordt wereldwijd geaccepteerd en is sinds 1948 integraal overgenomen in bijvoorbeeld in de statuten van het Joegoslaviëtribunaal en het Rwandatribunaal en in het Rome Statuut van het Internationaal Strafhof.

Uitgangspunt van het Genocideverdrag zelf is immers dat Staten zelf de verplichting om genocide te voorkomen en niet onbestraft te laten op zich nemen (artikel VI van het Genocideverdrag). Slechts in geval dat de Staat deze verplichting onvoldoende nakomt, en in zoverre dus faalt, kan de internationale strafrechter in beeld komen.

5.1. Het Internationale Militaire Tribunaal te Neurenberg

Meer nog geldt dat het Internationale Militaire Tribunaal te Neurenberg, een internationale strafrechter, geen *de jure* veroordelingen ter zake van genocide heeft kunnen uitspreken, omdat slechts bevoegdheid ten aanzien van exterminatie aan het tribunaal was toegekend. Volgens de uitgangspunten zou de Holocaust daarmee niet, althans niet op basis van de formule «uitspraken van internationale gerechts- en strafhoven», als genocide zijn erkend.

5.2. Israel

De Israëliëse strafrechter heeft Adolf Eichmann veroordeeld voor het plegen van genocide in dezelfde context, maar deze veroordeling zou volgens de regering onvoldoende gewicht dragen (?). Het District Court of Jerusalem (Criminal Case No. 40/61) overwoog ten aanzien van het moment dat de juridische norm van genocide bestond:

In the light of the repeated affirmation by the United Nations in the 1946 Assembly resolution and in the 1948 Convention, and in the light of the Advisory Opinion of the International Court of Justice, there is no doubt that genocide has been recognized as a crime under international law in the full legal meaning of this

¹⁶ ICTY, *Prosecutor v. Kupreškić and Others*, IT-95-16-T, judgment of 14 January 2000, § 751

¹⁷ Raphael Lemkin, *Axis Rule in Occupied Europe*, Washington: 1944, Chapter IX Genocide, p.79-95

¹⁸ Beantwoording vragen van het lid Sjoerdsma over het Holodomor-genocidevraagstuk (BZDOC-1462224933-16)

term, *ex tunc*; that is to say: The crimes of genocide committed against the Jewish People and other peoples were crimes under international law. It follows, therefore, in the light of the acknowledged principles of international law, that the jurisdiction to try such crimes is universal.

Dit oordeel, ontleend aan de *Reservations to the Convention on Genocide*, Advisory Opinion (I.C.J. Reports 1951, p. 15), is tevens de strekking van Resolutie A/RES/96(I):

The General Assembly, therefore,

Affirms that genocide is a crime under international law which the civilized world condemns, and for the commission of which principals and accomplices - whether private individuals, public officials or statesmen, and whether the crime is committed on religious, racial, political or any other grounds - are punishable;

5.3. Resolutie A/RES/96(I)

De Stichting Uitbanning Genocide meent dat als het voorstel van wet beoogt om het ontkennen van handelingen die voor 1946 zijn verricht strafbaar te stellen, het meer voor de hand ligt om aansluiting te zoeken bij Resolutie A/RES/96(I) dan bij (latere versies van) de verdragstekst die immers niet rechtsgeldig was voor 1951 (of 1946).

Veronderstellenderwijs gaat de aard en strekking van Resolutie A/RES/96(I), in samenhang gezien met Neurenberg Principe I «Any person who commits an act which constitutes a crime under international law is responsible therefor and liable to punishment» (bevestigd in Resolutie A/RES/95(I) «*Affirms the principles of international law recognized by the Charter of the Nürnberg Tribunal and the judgment of the Tribunal;*»), slechts zo ver dat personen die in 1946 (nog) in leven waren strafrechtelijk - al dan niet met terugwerkende kracht - vervolgd konden worden voor het plegen van genocide.

Dit lijkt een onbegrensde temporele uitleg, zoals het op van basis van genocide vervolgen van personen die schuldig waren aan de belegering van Bagdad in 1258 - of in het licht van het voorstel van wet het ontkennen of bagatelliseren daarvan - uit te sluiten. Het verdient aanbeveling de temporele begrenzing in de wet vast te leggen.

5.4. Armeense genocide

De Stichting Uitbanning Genocide is niet bekend met een uitspraken van internationale gerechts- en strafhoven die ten aanzien van de Armeense genocide veroordelingen van genocide heeft uitgesproken. Wel zijn een aantal daders tijdens de Istanbul Trials (1919-1920) ter dood veroordeeld en opgehangen vanwege "*massacres against the Armenians in the Ottoman Empire*". Ook zijn een aantal daders die strafvervolgning wisten te ontlopen, met name de voormalige grootvizier van het Ottomaanse Rijk Talaat Pasha, door Armeense revanchisten op buitengerechterlijke wijze geëxecuteerd. De moord op Talaat Pasha in 1922 was van grote invloed op het denken van Raphael Lemkin.

5.5. De Holodomor

Ten aanzien van de Holodomor heeft het Kyiv Court of Appeal in 2010 veroordelingen van genocide uitgesproken tegen Stalin, Molotov, Kaganovich, Postyshev, Kossior, Chubar en Khatavevich vanwege het vernietigen van 3,941 miljoen etnische Oekraïners. Geen van deze personen was echter nog in leven, zodat de uitspraak meer een symbolisch karakter heeft. Spiegelbeeldig waren deze personen in 1946 nog in leven, zodat zij destijds in beginsel reeds op basis van het internationale recht vervolgd konden worden vanwege het plegen van genocide (de strafbaarheid van genocide is niet afhankelijk van de totstandkoming van wetten en verdragen). Ook wijst de Stichting Uitbanning Genocide op de grote onbekendheid bij het Nederlandse publiek van de Holodomor, terwijl daarbij miljoenen slachtoffers zijn gevallen.¹⁹

Vervolgning vanwege het plegen van genocide door de Staat waarin de feiten zijn gepleegd is de hoofdregel die uit het Genocideverdrag voortvloeit. Op basis van het Genocideverdrag zelf bestaat geen enkele reden om afbreuk te doen aan de waarde van de uitspraken van nationale rechters die uitspraken doen in strafzaken over het plegen van genocide. Niet navolgbaar is waarom de regering in haar beleid van deze verdragsrechtelijke uitgangspunten afwijkt.

¹⁹ Als voorbeeld van de werkzaamheden van de Stichting Uitbanning Genocide wijst zij op dat recent aan de redactie van Van Dale Uitgevers een verzoek tot opname van het woord «Holodomor» is gedaan en dat dit woord binnenkort aan de Dikke Van Dale Online zal worden toegevoegd.

6. Genocide als juridische norm kent een lage drempelwaarde

Er zijn verschillende definities van genocide in omloop. De originele definitie van genocide is in 1943 bedacht door prof. Raphael Lemkin in zijn boek *Axis Rule in Occupied Europe* (1944). Prof. Lemkin definieerde «genocide»:

This new word, coined by the author to denote an old practice in its modern development, is made from the ancient Greek word *genos* (race, tribe) and the Latin *tide* (killing)

als volgt:

Generally speaking, genocide does not necessarily mean the immediate destruction of a nation, except when accomplished by mass killings of all members of a nation. It is intended rather to signify a coordinated plan of different actions aiming at the destruction of essential foundations of the life of national groups, with the aim of annihilating the groups themselves. The objectives of such a plan would be disintegration of the political and social institutions, of culture, language, national feelings, religion, and the economic existence of national groups, and the destruction of the personal security, liberty, health, dignity, and even the lives of the individuals belonging to such groups. Genocide is directed against the national group as an entity, and the actions involved are directed against individuals, not in their individual capacity, but as members of the national group. (...) Genocide has two phases: one, destruction of the national pattern of the oppressed group; the other, the imposition of the national pattern of the oppressor.

6.1. Raphael Lemkin over de Holodomor

Ook maakt Raphael Lemkin op overtuigende wijze duidelijk dat het geenszins per definitie de nationalisten zijn die zich schuldig maken aan het plegen van genocide. Integendeel, het vernietigen van nationalistische Oekraïners was het belangrijkste motief bij het genocidale patroon van de Holodomor:²⁰

As long as Ukraine retains its national unity, as long as its people continue to think of themselves as Ukrainians and to seek independence, so long Ukraine poses a serious threat to the very heart of Sovietism. It is no wonder that the Communist leaders have attached the greatest importance to the Russification of this independent[-minded] member of their "Union of Republics," have determined to remake it to fit their pattern of one Russian nation. For the Ukrainian is not and has never been, a Russian. His culture, his temperament, his language, his religion – all are different.

The fourth step in the process consisted in the fragmentation of the Ukrainian people at once by the addition to the Ukraine of foreign peoples and by the dispersion of the Ukrainians throughout Eastern Europe. In this way, ethnic unity would be destroyed and nationalities mixed. Between 1920 and 1939, the population of Ukraine changed from 80% Ukrainian to only 63%.

This is not simply a case of mass murder. It is a case of genocide, of destruction, not of individuals only, but of a culture and a nation. (...) Soviet national unity is being created, not by any union of ideas and of cultures, but by the complete destruction of all cultures and of all ideas save one – the Soviet.

Naar opvatting van de Stichting Uitbanning Genocide zou Raphael Lemkin hevig aanstoot nemen aan dat zijn levenswerk en het prestige van het Genocideverdrag thans worden misbruikt door de tegenstanders van nationalisme, etnische eenheid en door de voorstanders van het vermengen van nationaliteiten om hun opponenten in een kwaad daglicht te stellen.

6.2. Onjuiste rechtsopvattingen

De definitie geniet zeer weinig bekendheid. Voor velen - ook juristen en zelfs Nederlandse rechters - heeft genocide slechts de betekenis van de overtreffende trap van massamoord. Dit leidt tot veel misverstanden en schendingen van de uit het internationale recht en het Genocideverdrag voortvloeiende verplichtingen.

Volgens vaste jurisprudentie van internationale tribunalen ligt de drempel bij het activeren van de bescherming tegen genocide veel lager:²¹

119. The Majority highlights that the case law of the ICTY and the ICTR has interpreted this definition as excluding any type of contextual element, such as a genocidal policy or plan.(137) Hence, for the case law of the ICTY and the ICTR, the crime of genocide is completed by, inter alia, killing or causing serious bodily harm to a single individual with the intent to destroy in whole or in part the group to which such

²⁰ Raphael Lemkin, *Soviet Genocide in Ukraine*, (1953)

²¹ ICC, *Al Bashir*, arrest warrant, Pre-Trial Chamber, No.: ICC-02/05-01/09

individual belongs.(138) As a result, according to this case law, for the purpose of completing the crime of genocide, it is- irrelevant whether the conduct in question is capable of posing any concrete threat to the existence of the targeted group, or a part thereof.(139)

120. As a consequence, according to the case law of the ICTY and the ICTR, the protection offered to the targeted groups by the penal norm defining the crime of genocide is dependent on the existence of an intent to destroy, in whole or in part, the targeted group.(140) As soon as such intent exists and materialises in an isolated act of a single individual, the protection is triggered, regardless of whether the latent threat to the existence of the targeted group posed by the said intent has turned into a concrete threat to the existence in whole or in part of that group.(141)

Omdat deze drempelwaarde zo laag ligt, deze kan immers worden geactiveerd door een geïsoleerde actie van één individu zonder dat deze actie een concrete bedreiging vormt voor het voortbestaan van de beschermde groep, kan niet worden gesteld dat per definitie het plegen van genocide van hevige impact is op een grote groep slachtoffers. Ook hierom verdient

Dit is een hardnekkige misvatting die over genocide bestaat, die ernstig afbreuk doet aan de kwaliteit van de rechtsbescherming die Nederlandse burgers die claimen dat zijn slachtoffer zijn of dreigen te worden van genocide daadwerkelijk genieten.

Indien men eenmaal, zoals de Stichting Uitbanning Genocide heeft gedaan, zich voldoende heeft verdiept in de juridische betekenis van genocide en de omvang van de bescherming die men op basis van het Genocideverdrag en het internationale recht dient te genieten dan kan men niet anders dan constateren dat Nederland hieraan faalt.

6.3. De rechtbank Amsterdam

Een voorbeeld van een uitspraak waarbij het belang van het bieden van bescherming aan hen die claimen het slachtoffer te zijn of dreigen te worden ondergeschikt wordt gemaakt aan het belang dat het huidige voorstel van wet beoogt te behartigen is een recente uitspraak van de rechtbank Amsterdam.²² De verdachte in deze zaak had beoogd het *esprit de corps* van de onder het Genocideverdrag beschermde Nederlandse etnische en raciale groepen te versterken door zich op diskwalificerende wijze uit te laten over degenen die zich door zich voort te planten buiten hun eigen etnische en raciale groep en die zodoende het aantal geboortes binnen die groep laten afnemen. Dit belang is rechtstreeks beschermd onder het Genocideverdrag en het internationale recht, indien met maatregelen oplegt - zoals (in potentie) strafbaarstelling van het publiekelijk moreel-normstellend opkomen voor dit beschermde belang - die dit beschermde belang waar de verdachte voor opkwam is er zelf sprake van het plegen van genocide in de zin van artikel II onderdeel d van het Genocideverdrag. Dit rechtbank Amsterdam miskende dit volledig:

De andere uitlatingen zetten indirect aan tot discriminatie van niet-witte mensen door te benadrukken dat, als een wit persoon wel met iemand van een ander ras date of zich voortplant, dit een schande, verraad aan eigen volk en de ergste misdaad is. (...) De uitlatingen op de website bieden geen enkel aanknopingspunt voor het bestaan van een ideologie van de verdachte die gebaseerd is op gelijkwaardigheid van witte en niet-witte mensen.

Met «gelijkwaardigheid van witte en niet-witte mensen» doelt de rechtbank Amsterdam kennelijk op de vervangbaarheid van witte mensen door niet-witte mensen. Naar opvatting van de rechtbank Amsterdam is er kennelijk geen enkel belang gemoeid dat rechtens bescherming verdient indien er niet-witte in plaats van witte mensen worden geboren of indien de witte raciale groepen (op termijn) uit Nederland zullen verdwijnen. De rechtbank Amsterdam miskent dat deze belangen rechtens beschermd zijn op basis van het Genocideverdrag en het internationale recht. Raciale groepen zijn volgens vaste jurisprudentie van internationale tribunalen op basis van het Genocideverdrag zijn ook raciale groepen in hun voortbestaan beschermd.²³

A racial group is based on hereditary physical traits often identified with geography. en verdienen zij als zodanig bescherming rechtens. De rechtbank Amsterdam miskent dit volledig.

Daarnaast impliceert verdachte met de zwaar beladen term ‘genocide’ dat witte mensen die een gemengde relatie aangaan zich schuldig maken aan volkerenmoord en dat er een planmatige vernietiging van witte

²² Rechtbank Amsterdam, uitspraak van 15-05-2019, ECLI:NL:RBAMS:2019:3481

²³ ICTR, *The Prosecutor v. Kayishema*, Case No. ICTR-95-1-T, Trial judgement, par. 98

mensen als ras gaande is (...) Het op deze wijze koppelen van rassenmenging aan een zeer ernstig strafbaar feit als genocide en het gebruik van zeer denigrerende termen voor mensen in gemengde relaties en mensen van gemengde afkomst is naar het oordeel van de rechtbank volkomen ongefundeerd, verwerpelijk en daarmee onnodig grievend. Dit alles leidt de rechtbank tot het oordeel dat de uitlatingen op de website, in samenhang bezien, als onnodig grievend moeten worden beschouwd.²⁴

De rechtbank Amsterdam geeft met de onderstreepte delen blijk van de (onjuiste) rechtsopvatting dat men “eerst door een hoepel moet springen” en toestemming moet vragen aan eerdere slachtoffers en nabestaanden van andere genocides voordat men aanspraak mag maken op bescherming die men altijd en overal toekomst. Dit is walgelijk.

6.4. De PvdA

Nog een voorbeeld hiervan is het bestuur van de PvdA in Amsterdam dat in een statement aangaf:²⁵

Voorzitter Toon Geenen: "Het afschaffen van een kwetsend cultureel gebruik vergelijken met zoiets gruwelijks en mensenrechten-schendend als genocide is volstrekt ongepast en getuigt van weinig historisch besef en respect voor slachtoffers van genocide en hun nabestaanden.

Ook hier geldt dat een ieder die claimt het slachtoffer te zijn van genocide vrij moet zijn om zich daar tegen te weren. Men hoeft geenszins eerst historisch besef en respect op te brengen voor de slachtoffers en nabestaanden van eerdere genocide; de verplichting om genocide te voorkomen en niet onbestraft te laten geldt altijd, voor iedereen en overal. Dergelijke, uit egoïsme en egocentrisme voortvloeiende, belangen van slachtoffers en nabestaanden zijn niet rechtens beschermd onder het Genocideverdrag en verdienen geen bescherming.

6.5. Geen normbesef

De Stichting Uitbanning Genocide concludeert dat dit onjuiste normbesef en deze onjuiste rechtsopvattingen over genocide mede zijn veroorzaakt door de eenzijdige, overmatige en veelal nietszeggende focus op het op industriële schaal plegen van moord als “de ware en enige echte” vorm van genocide is veroorzaakt en verergert.

De Stichting Uitbanning Genocide hekelt deze ontwikkeling, die tevens door het voorliggende wetsvoorstel verhevigd dreigt te worden.

7. Nederland schendt de uit het Genocideverdrag en het internationale recht voortvloeiende verplichtingen

In Kamerdossier 30579 merkt de indiener op:²⁶

Volkerenmoord is een van de ernstigste misdrijven die mensen elkaar aan kunnen doen. Ontkenning, bagatellisering, goedkeuring of rechtvaardiging daarvan strekt er mede toe een dergelijk misdrijf acceptabel te doen lijken. Dat alleen al vraagt om een ondubbelzinnige verwerping.

Deze opmerking is naar opvatting van de Stichting Uitbanning Genocide uitermate wrang, pretentius en misplaatst. De opmerking - in samenhang met de voorstellen van wet - suggereert dat de Nederlandse wetgever zich (grotendeels) van zijn taak ten aanzien het voorkomen en bestraffen van genocide heeft gekwijt en dat in aanvulling op de verplichtingen die voortvloeien uit het Genocideverdrag en het internationale recht er additionele

Deze schendingen zijn legio. Een voorbeeld hiervan is een recente uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.²⁷ Volgens vaste jurisprudentie van het Internationaal Gerechtshof omvat artikel I van het Genocideverdrag de verplichting van Staten om geen genocide te plegen.²⁸ Deze verplichting leent zich evident voor (eenvoudige) rechtstreekse werking (de artikelen 93 en 94 van de Grondwet). De Raad van State miskent dit en doet overigens uitspraak zonder de artikelen 31, 32 en 33 van het Weens Verdrag inzake het verdragenrecht toe te passen. De uitspraak van de Raad van State is een evidente *ripoff* van de uitspraak van de Hoge Raad in de Mothers of Srebrenica-zaak.²⁹ In deze zaak deed de Hoge Raad uitspraak op basis van een feitencomplex dat zich in

²⁴ Rechtbank Amsterdam, uitspraak van 15-05-2019, ECLI:NL:RBAMS:2019:3481

²⁵ PvdA Amsterdam op Twitter, 21-01-2021, https://twitter.com/pvda_amsterdam/status/1352235760666226690/

²⁶ Tweede Kamer, vergaderjaar 2008–2009, 30 579, nr. 5, p. 3

²⁷ Raad van State, uitspraak van 22-06-2022, ECLI:NL:RVS:2022:1716

²⁸ ICJ, Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Bosnia and Herzegovina v. Serbia and Montenegro), Judgment, I.C.J. Reports 2007, p. 43, par. 179

²⁹ Hoge Raad, uitspraak van 19-07-2019, ECLI:NL:HR:2019:1223

het buitenland afspeelde in 1995, 10 jaar voordat Resolutie A/RES/60/147 in 2005 was aangenomen over welke resolutie de Hoge Raad geen uitspraak over de omvang van de werking daarvan heeft gedaan. Artikel I van het Genocideverdrag werd in de Mothers of Srebrenica-zaak uitgelegd conform de artikelen 31, 32 en 33 van het Weens Verdrag inzake het verdragenrecht en met inachtneming van de jurisprudentie van het Internationaal Gerechtshof. De Mothers of Srebrenica-zaak leent reeds op basis van de jurisprudentie van het Internationaal Gerechtshof zich in het geheel niet voor een ongemotiveerde *ripoff* motivering:³⁰

430. Secondly, it is clear that the obligation in question is one of conduct and not one of result, in the sense that a State cannot be under an obligation to succeed, whatever the circumstances, in preventing the commission of genocide: the obligation of States parties is rather to employ all means reasonably available to them, so as to prevent genocide so far as possible. A State does not incur responsibility simply because the desired result is not achieved; responsibility is however incurred if the State manifestly failed to take all measures to prevent genocide which were within its power, and which might have contributed to preventing the genocide. (...) This capacity itself depends, among other things, on the geographical distance of the State concerned from the scene of the events, and on the strength of the political links, as well as links of all other kinds, between the authorities of that State and the main actors in the events. The State's capacity to influence must also be assessed by legal criteria, since it is clear that every State may only act within the limits permitted by international law (...)

431. (...) In fact, a State's obligation to prevent, and the corresponding duty to act, arise at the instant that the State learns of, or should normally have learned of, the existence of a serious risk that genocide will be committed. From that moment onwards, if the State has available to it means likely to have a deterrent effect on those suspected of preparing genocide, or reasonably suspected of harbouring specific intent (*dolus specialis*), it is under a duty to make such use of these means as the circumstances permit. (...)

432. (...) By contrast, a State may be found to have violated its obligation to prevent even though it had no certainty, at the time when it should have acted, but failed to do so, that genocide was about to be committed or was under way; for it to incur responsibility on this basis it is enough that the State was aware, or should normally have been aware, of the serious danger that acts of genocide would be committed. (...)

De Raad van State paste echter de situatie in Srebrenica (en het recht) ten tijde van Srebrenica in 1995 rechtstreeks toe op een situatie binnen Nederland, waarover de Nederlandse Staat onbetwist volle controle had, in 2019. Absurd. Ook deze uitspraak van de Raad van State geeft blijk van een hoge mate van arrogantie en alwetendheid. Ook hier kan gezocht worden naar de overmatige focus op het bestrijden van negationisme als mogelijke oorzaak van dat de Raad van State zonder enige geweten een totaal onjuiste rechtsopvatting over genocide en het internationale recht klakkeloos zonder enige motivering aan een uitspraak ten grondslag durft te leggen. Als een klein kind dat het huiswerk van een klasgenootje steelt.

7.1. Doorwerking van het internationale recht (*customary international law*)

De resolutie A/RES/60/147 moet worden begrepen als de acceptatie van de regels die er in zijn vervat:³¹

188. (...) The Court has however to be satisfied that there exists in customary international law an *opinio juris* as to the binding character of such abstention. This *opinio juris* may, though with all due caution, be deduced from, *inter alia*, the attitude of the Parties and the attitude of States towards certain General Assembly resolutions, and particularly resolution 2625 (XXV) entitled "Declaration on Principles of International Law concerning Friendly Relations and Co-operation among States in accordance with the Charter of the United Nations". The effect of consent to the text of such resolutions cannot be understood as merely that of a "reiteration or elucidation" of the treaty commitment undertaken in the Charter. On the contrary, it may be understood as an acceptance of the validity of the rule or set of rules declared by the resolution by themselves. (...)

7.2. Aanbeveling

³⁰ ICJ, *Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Bosnia and Herzegovina v. Serbia and Montenegro)*, Judgment, I.C.J. Reports 2007, p. 43, par. 431-432

³¹ ICJ, *Military and Paramilitary Activities in and against Nicaragua*, Judgment, 27.6.1986, ICJ Reports 1986, 14, par. 188

Geconstateerd moet worden dat de Nederlandse rechters grove onkunde vertonen in het juist toepassen van het Genocideverdrag en de uit het internationale recht voortvloeiende verplichtingen. Het verdient dan ook naar het eerbiedige oordeel van de Stichting Uitbanning Genocide zeer sterke aanbeveling dat de wetgever over gaat tot een betere implementatie van de uit het Genocideverdrag en het internationale recht voortvloeiende verplichtingen en dit niet langer aan de Nederlandse rechters toevertrouwt.

Het verdient ook sterk aanbeveling om de Awb en het BW in overeenstemming te brengen met de uit *customary international law* voortvloeiende verplichtingen. Ingevolge artikel 8 van Resolutie A/RES/60/147 zijn personen die claimen collectief zijn getroffen slachtoffer en hebben zij bepaalde rechten. De bepalingen van deze resolutie mogen rechtstreeks worden toegepast binnen de nationale rechtsorde, de Nederlandse rechters zijn op basis van *customary international law* en de artikelen 31, 32 en 33 van het Weens Verdrag inzake het verdragenrecht verplicht om deze bepalingen toe te passen bij de uitleg van artikel I van het Genocideverdrag. Het verdient aanbeveling om bij een apart wetsvoorstel Resolutie A/RES/60/147 na te leven en tot dan alle pretenties te staken.

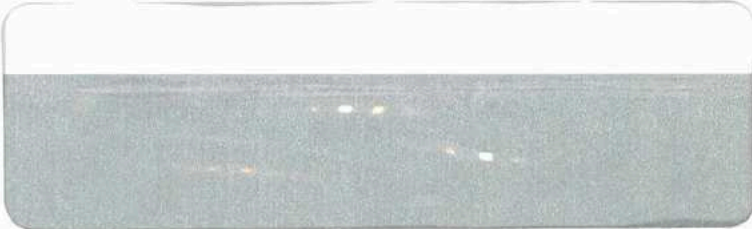
De artikelen 1:2 van de Awb en 3:303 van het BW zijn niet in overeenstemming met artikel 8 van Resolutie A/RES/60/147. Hiervoor worden de rechten van slachtoffers geschonden indien rechters geen doorwerking van het internationale recht aannemen.

De Stichting Uitbanning Genocide!

Namens het bestuur, voor deze,

voorzitter

NL Frankering betaald €4.6



BRIEVENBUSPAKJE+
NL



220011



Postbus 20301
2500EH 'S-GRAVENHAGE

#X830X0X#00#0000#



Gezien scankamer
JanV

13 DEC. 2022

12-12-2022 17:48

FMS KABA030200701
Haaglanden

38 gr.

13 DEC. 2022

20221213